

Проф. др Вељко ТУРАЊАНИН¹
Правни факултет Универзитета у Крагујевцу

ДОИ: 10.5937/bezbednost2501005T

УДК: 343.541:340.142(407.11)

Оригинални научни рад

Примљен: 23. 1. 2025. године

Датум прихватања: 14. 3. 2025. године

Судска анализа временске дистанце код кривичног дела силовања²

Апстракт: Кривично дело силовања широко је препознато као један од најтежих и најосетљивијих злочина у савременом друштву, али историјски гледано, било је често занемарено или поштеђено у правним системима широм света. Иако су правне дефиниције овог дела еволуирале, постоје значајне разлике у његовом реулисању међу различитим правним системима. У српском кривичном законодавству, силовање се дефинише кроз елементе принуде, силе или претње, док међународна заједница врши притисак за даље реформе у складу са међународним стандардима заштите жртава. Један од кључних проблема у борби против силовања јесте (не)пријављивање овог кривичног дела, што је у великој мери условљено друштвеним, психолошким и институционалним факторима. Истраживања показују да жртве често одлажу или у потпуности избегавају пријављивање због страха од осуде, недостатка поверења у правосудни систем, осећања стида, самоокривљивања и страха од одмазде. То одлагање пријављивања представља изазов за правосудне органе, јер временска дистанца између извршења дела и пријаве може утицати на процену веродостојности жртве и исход судског поступка. Циљ овог рада је да се анализирају фактори који утичу на одлуку жртва

¹ turanjaninveljko@gmail.com

² Рад је резултат ауторовог научноистраживачког рада у оквиру Програма истраживања Правног факултета Универзитета у Крагујевцу за 2025. годину, који се финансира из средстава Министарства науке, технолошког развоја и иновација Републике Србије.

да не пријаве силовање, као и да се истичу судови у Републици Србији у вези са пројектом времена између догађаја и пријављивања. На основу анализе релевантне судске праксе и доступних истраживања, аутор јружа увид у најчешће разлоге збој којих жртве оклевају да се обраће надлежним органима, као и у утицај таквој онашања на судски поступак и пресуду.

Кључне речи: *силовање, непријављивање, кривично правосуђе, временска дистанца, судска пракса, жртве.*

Увод

Џон Гарднер започиње своју познату монографију *Offences and Defences* речима да је силовање један од аката који се никада не могу опростити, а вероватно је међу оним грешкама које се никада не могу оправдати, и дефинитивно спада међу дела која треба да буду забрањена кривичним законом (Gardner, 2007: 13). Цитирајући Џоела Фајнберга, који силовање ставља на своју кратку листу кривичних дела која су злочини свуда у цивилизованом свету и за чију декриминализацију „ниједна разумна особа не би могла да се заложи” (Feinberg, 1984: 10), Гарднер расправља о многобројним аспектима овог дела. Међутим, историјски посматрано, силовање је често било занемарен и запостављен злочин, а закони који забрањују силовање коришћени су за заштиту имовинске вредности жена (али оно није сматрано личним злочином против самих жена), при чему је често терет доказивања пребациван на жртву (Arrigo (ур.), 2014: 235).

У кривичном законодавству Републике Србије кривично дело силовања се обично дефинише као принуда неког лица на обљубу или са њом изједначен чин употребом силе или претњом да ће непосредно напасти на живот или тело тог или њему блиског лица (Стојановић, 2017: 563-573). У кривичном законодавству Србије постоји више облика овог кривичног дела, а постоји и одређен притисак међународне јавности у смеру мењања актуелног законског решења (погледати, на пример, GREVIO, 2020). У сваком случају, ни најновији Нацрт закона о изменама и допунама Кривичног законика не предвиђа промене у овом домену. Историјски гледано, термин „силовање” се у англоамеричком правном систему користио

за идентификацију кривичног дела полних односа без пристанка уз помоћ силе или претње силом (Gardner & Anderson: 312), а од аутора до аутора (Pollock, 2012: 214; Gardner & Anderson, 2012; Dressler & Garvey, 2019; Elliott & Quinn, 2014; Padfield, 2012), као и од државе до државе (Heller & Dubber, 2011; Luo, 2011: 166; Samaha, 2013), варира сам начин дефинисања кривичног дела.

Без обзира на сличности и разлике у погледу дефинисања овог кривичног дела, у овом раду ћемо пажњу обратити на проблематику његовог (не)пријављивања од стране жртве и судском тумачењу временске дистанце између момента догађаја до пријављивања кривичног дела. Стога ћемо у првом делу рада сагледати резултате појединих истраживања о факторима због којих жртве не пријављују или одлажу пријављивање силовања, а у главном делу рада анализираћемо оцену судова у Републици Србији у погледу временске дистанце.

Разлози за непријављивање силовања

Постоји више истраживања која указују на разлоге због којих жртве силовања не пријављују или одлажу пријављивање силовања. Превасходно, наглашава се да из доступних истраживања и статистичких података произилази да би одложено пријављивање или непријављивање било уобичајено у случајевима сексуалног насиља, што је злочин јединствен по начину на који жртве реагују на њега и на који га друштво посматра. Наиме, начин на који је ово кривично дело учињено, утицај који има на жртву и реакција друштва суштински су повезани са тим да ли ће жртва пријавити дело или не, а кашњење у пријављивању или непријављивање се, у ствари, сматра обележјем ове врсте напада на жртву (Institute, 2021). Истраживања указују да су разлози за непријављивање компликовани, те да постоји широк спектар разлога због којих људи не пријављују кривична дела полног насиља и често их чак крију од пријатеља и чланова породице.

Према једном истраживању, однос између жртве и учиниоца има снажан утицај на вероватноћу пријављивања, и што је веза ближа, мања је вероватноћа да ће кривично дело бити пријављено. С једне

стране, истраживање је показало да се полицији пријављује само 25% сексуалних напада у којима је учинилац садашњи или бивши интимни партнер и између 18% и 40% напада код којих је учинилац пријатељ или познаник. С друге стране, када је учинилац странац, пријављује се између 46% и 66% сексуалних напада (Hart & Rennison, 2003).

Резултати другог истраживања указују на чињеницу да многе жртве силовања криве себе за сопствену виктимизацију и осећају се одговорним за дело из многобројних разлога (Institute, 2021). Једна старија студија открива да је у узорку пријављено само 18% силовања одраслих жена, а као примарни разлози за непријављивање навођене су кривица и срамота (Binder, 1981). Између осталог, жртве силовања наводе следеће разлоге за непријављивање: страх од одмазде; уверење да полиција неће ништа помоћи; чување учиниоца; скривање догађаја од породице и других; недостатак доказа; страх од правосудног система; недостатак информација о поступку пријављивања, те осећање да дело није довољно озбиљно (Kilpatrick, Resnick, Ruggiero, Conoscenti, & McCauley, 2007; Planty & Langton, 2013; Wolitzky-Taylor et al., 2011). Нажалост, многе легитимно засноване тврдње о сексуалном нападу и узнемиравању остају непријављене због страха жртава од испитивања (Nemeth, 2023: 308). Наводи се и да три главне препреке за непријављивање силовања јесу недостатак поверења у систем кривичног правосуђа, самоокривљивање и познавање учиниоца (Stewart, Willmott, Murphy & Phillips, 2023). До сличних резултата дошле су и Гудман-Вилијамсова, Волцова и Фишвикова, које су идентификовале више разлога због којих се пријављивање одлаже или избегава, попут чињенице да оно неће помоћи, или да ће штетити, односно да за њега није тренутак (Goodman-Williams, Volz, & Fishwick, 2024).

Посебан проблем у овој области представља однос према полицији. Према појединим истраживањима, једна од четири жене доживеће сексуални напад током свог живота. Иако је полицији пријављено мање од 5% сексуалних напада, сваки пети пријављени случај полиција сматра неоснованим, а полицијски службеници имају јединствену позицију као суштински први орган поступка с којим се жртва сусреће. Међутим, висока стопа неоснованих напада с полном димензијом открива да је одбацивање пријаве постала

уобичајена полицијска пракса (Murphy-Oikonen, McQueen, Miller, Chambers, & Hiebert, 2022).

Новија истраживања тврде да се непријављивање посматра као механизам суочавања (Brooks-Hay, 2020). На силовање се не гледа као на догађај у вакууму. Наиме, силовање приморава жртву да реконструише осећање контроле или деловања након напада и, у узорку истраживања, жртве су конструисале наративе који су кривицу и одговорност усмеравали на „старо ја” и омогућавали им да створе позитивније, оптимистично „ново ја”. Пријављивање кривичног дела и пролазак кроз кривични поступак би стога приморао жртве да поново одиграју „старо ја” које се не може одвојити од силовања (Huemmer, McLaughlin, & Blumell, 2019). Неспремност да се кривично дело пријави, или чак квалификује као силовање, јесте начин неутрализације, процеса који укључује изборе и промишљања и даје жртви контролу над искуством. Неутрализацијом искуства, која подразумева избегавање да се чин етикетира као силовање, да се о њему говори другима, или да се он пријави, жртве су у могућности да врате нормалност у своје животе, а да се не уплету у идентитет жртве силовања (Weiss, 2011; (Institute, 2021).

Из мноштва студија о непријављивању сексуалних деликата, као и из доступних статистика, јасно је да мноштво сексуалних деликата остаје непријављено. Разлози за то се односе на специфичност кривичних дела и начин на који их друштво доживљава. Стога је важно прихватити да је непријављивање кључни аспект саме природе кривичног дела сексуалног насиља, што га издваја од свих других злочина.

Анализа судске праксе

У судској пракси није честа анализа периода од догађаја до пријављивања. Ипак, у анализи 65 правноснажно окончаних кривичних поступака на територији Републике Србије пронашли смо више одлука у којима су се судови бавили анализом временске дистанце. Тако је у пресуди Вишег суда у Панчеву 2К 31/17 од 29. маја 2018. године наведено да је *суд истраживао објективност сведочења жртве преко временске дистанце од догађаја до времена пријављивања, као*

и чињеницу да ли је за такву временску дистанцу било објективних разлога. Наиме, у овом случају је први пут говорила о оштраженом и њеном злостављању неколико дана након смештања у сијурну кућу. Укуино посматрано, од дојаћаја је прошло јодину дана, што је само по себи доводило у сумњу постојање чињенице да је до силовања дошло, јер је, по ставу суда, разумно, природно и очекивано да жртва одмах изрази помоћ. Уколико жртва не изрази помоћ одмах по дојаћају, злоставља се питање да ли је за њу имала оправдане разлоге. Суд је изиштивао, прво, да ли је жртва била физички савремена да изрази помоћ, а потом да ли страх од репрети савремена жртву да то учини. Иако су сведоци стали на становиште да је страх логично објашњење, суд је, у ситуацији у којој је постојао само исказ жртве, довео у сумњу чиниоца дојаћај.

Дакле, у овој пресуди суд је разматрао временски размак од дојаћаја до пријављивања као фактор који утиче на веродостојност сведочења. С једне стране, можемо рећи да овакав приступ може бити проблематичан, јер не узима у обзир научно и психолошки утемељене разлоге за одлагање пријављивања, као што су траума, страх, стигма или недостатак поверења у институције. Међутим, суд је у овом случају водио рачуна и о другим околностима случаја, али је свакако потребно обратити пажњу и на чињеницу да су сведоци истакли да је страх логичан разлог за одлагање.

У другој пресуди истог суда (2К 8/20 од 5. јуна 2020. године) заузет је став да је жртва пријавила кривично дело највише два сата након дојаћаја. Према ставу суда, жртва је дојаћај пријавила непосредно након што је оштражена побијао из њене куће, а време које је прошло је разумљиво, јер је оштећеној било потребно време да дође себи, изађе на улицу, обрати се комшијама и позове полицију. Непосредно пријављивање дојаћаја у временској дистанци од 1-2 сата значи да оштећена није имала времена да „измисли” дојаћај није да исконструирате ситуацију која не одговара стварној. Блиска временска дистанца даље значи да се дојаћај заиста и дојавио, јер је оштећена због страха да би заштитила себе одмах предузела радње пријављивања државном органу који такву заштиту може да јој пружи. Ова пресуда указује на другачији приступ суда у процени веродостојности сведочења жртве у односу на временску дистанцу

од пријављивања кривичног дела. Можемо да приметимо да је суд у овом случају повезао кратак временски размак између догађаја и пријављивања са аутентичношћу сведочења. Суд је прихватио да је време од 1-2 сата разумљиво и оправдано због нужности да се жртва смири, пронађе помоћ и обрати се надлежним органима. Овакав став одражава сензибилитет према психолошком стању жртве након трауматичног догађаја и указује на разумевање људских реакција у кризним ситуацијама.

Суд је закључио да је страх од оптуженог био подстицај за брзо обраћање државним органима, што додатно подупије веродостојност сведочења. Овај приступ показује да је суд уважио страх као легитиман и објективан фактор у понашању жртве. Став суда је да близина пријављивања догађаја представља одраз реакције жртве на непосредну опасност, што повећава њену веродостојност. Истовремено, из пресуде произилази да је оваква логика утемељена на претпоставци да је тешко конструисати неистину у тако кратком периоду. Суд је у суштини директно нагласио да је кратак временски размак онемогућио жртву да „измисли” догађај или исконструише ситуацију. Ова претпоставка је логична, али важно је свакако нагласити да искреност сведочења не зависи искључиво од временске дистанце, већ и од других фактора као што су детаљност исказа и подударност са другим доказима.

Потом, у пресуди Вишег суда у Панчеву 2К 38/19 од 13. фебруара 2020. године наведено је да је *дружио изјављивање које се тиче објективности њеног сведочења временска дистанца од догађаја до дана пријављивања и да ли је за такву дистанцу било објективних разлога. Жртва је кривично дело пријавила након два дана. По схватању суда, за то постоје објективни разлози. Оштећена поседује мобилни телефон, који уме делимично да користи, иако што уме да се јави, али не и да позове, што је разумљиво, јер се налази у позним годинама живота. Поред тога, оштећена је према својствима личности са интелектуалним способностима на доњој граници просека, теško се сналази у непознатом и са технологијом као што је телефон. У доживљеној ситуацији она је тражила помоћ других лица, што је захтевало одређено време, те је суд временску дистанцу од два дана до пријављивања догађаја прихватио, наилашавајући да*

ио време „ошћећена није ирошила да осмисли иричу, већ је ио време у коме је она ираиала и молила за помоћ која јој је коначно иружена ио ирошеку два дана”.

Суд је у овом предмету препознао индивидуалне карактеристике жртве као објективне разлоге за одлагање пријављивања. Прво, узео је у обзир позне године живота, које утичу на способност брзог реаговања у стресним ситуацијама. Затим, ограничене интелектуалне способности, јер се жртва тешко сналази у комплексним ситуацијама и са технологијом, што објашњава зашто није одмах затражила помоћ. Такође, суд је размотрио и ограничену техничку писменост, те закључио да је, иако поседује мобилни телефон, чињеница да не уме да упути позив значајно утицала на временску дистанцу. Суд је такође истакао да време одлагања није потрошено на осмишљавање приче, већ на напоре жртве да пронађе помоћ, при чему је жртва активно молила за подршку других, што је захтевало време и указује на њену намеру да потражи заштиту. Можемо рећи да овај случај демонстрира да је суд увео индивидуализовану процену жртвиних карактеристика и околности, што је кључно за правичност поступка, при чему није примењивао универзална очекивања, већ је разматрао специфичне баријере са којима се жртва суочила. Суд је нагласио да временска дистанца није умањила веродостојност жртве, већ је прихваћена као природан исход њених ограничења и околности. Ово је, стога, значајан пример сензитивног приступа који уважава стварне препреке са којима жртве могу бити суочене.

Пресуде одређених судова (попут Вишег суда у Неготину 2К 13/19 од 3. марта 2020. године, Вишег суда у Београду К 134/20 од 13. децембра 2021. године, Вишег суда у Новом Пазару К 6/17 од 30. маја 2018. године), у којима се суд није посебно бавио временском дистанцом, додају нову перспективу у процени веродостојности сведочења жртве, посебно у контексту мотивације за пријаву догађаја. Суд је нагласио да је жртва одмах након догађаја пријавила кривично дело, што је кључан индикатор њене искрености. Према ставу судова, непосредна реакција жртве указује на то да није имала довољно времена да осмисли или измисли оптужбе против окривљеног. Судови су навели да није утврђен ниједан разлог због ког би жртва неосновано теретила окривљеног. Овакав закључак

се обично базира на доказима који указују на одсуство сукоба интереса, претходних спорова или других фактора који би могли подстаћи жртву на лажно сведочење. У сваком случају, судови су јасно нагласили да време непосредно након догађаја представља период у којем жртва делује импулсивно, мотивисана страхом или потребом за помоћ, а не са намером да некога неправедно оптужи.

У појединим пресудама судови се искључиво ослањају на ставове вештака о пријављивању догађаја након одређеног периода. Пресуда Вишег суда у Јагодини К 31/21 указује на проблем узрочности код пријављивања кривичног дела након одређеног периода. Наиме, жртва је пријавила дело месец дана након догађаја, што је значајно утицало на форензичку процену. Вештак није могао са сигурношћу утврдити када су повреде настале, нити их директно повезати са окривљеним, а недостатак конкретног доказа доводи до немогућности извесног утврђивања кривице. Истовремено, дужа временска дистанца између догађаја и пријављивања отежава форензичку анализу повреда (старост и узрок) и утврђивање хронолошке повезаности између оптуженог и повреда. У пресуди Вишег суда у Неготину ЗК 12/18 суд наглашава да је жртва пријавила дело одмах након догађаја. Самим тим, вештак је утврдио да су повреде свежје и да се временски подударају са наведеним догађајем. Узрочно-последично, форензички докази подржавају изјаву жртве, што повећава веродостојност њеног сведочења. У суштини, оба суда на директан или индиректан начин наглашавају да брза пријава омогућава прецизну форензичку анализу, што значајно утиче на исход случаја, а да свежина повреда потврђује тачност жртвиних навода.

У појединим пресудама посебно се анализира страх код жртве. Тако, у пресуди Вишег суда у Неготину 2К 4/19 наводи се да су се догађаји одвијали током неколико месеци. Жртве су прихватиле улоге услед страха, што указује на продужену манипулацију или застрашивање од стране окривљеног. Страх често представља узрок пасивности, а у ситуацији када жртве због страха нису одмах пријавиле дело, то је важан фактор у процени њихове веродостојности. Посебно је значајно истаћи континуитет злостављања. Овај аспект често показује да жртве нису у могућности да се одупру утицају или да пријаве дело све док се не створе услови

за то (нпр. подршка, физичка сигурност). Такав став можемо пронаћи и у пресуди Вишег суда у Новом Пазару К 30/18 од 25. Априла 2019. године, у ком случају се радило о продуженом кривичном делу, које је пријављено по последњем догађају. Иако се жртве нису одмах супротставиле, суд је препознао страх као легитиман разлог за њихово понашање. У пресуди Вишег суда у Новом Пазару К 53/19 наведено је да је жртва пријавила дело након неколико дана, што је објашњено страхом. Суд није спровео дубљу анализу разлога за одлагање. Иако је страх препознат као разлог одлагања, изостанак дубље процене (нпр. психолошко вештачење или разматрање других доказа) може умањити тежину овог објашњења. На овом месту ћемо навести и пресуду Вишег суда у Панчеву 1К 20/18, у којој је констатовано да је дело пријављено након два дана. Оштећена је најпре покушала да добије заштиту од другог лица пре него што је пријавила дело надлежним органима. Можемо рећи да одлагање пријављивања од скоро 48 сати није изразито дуго, али је довољно да изазове питања о разлозима за одлагање. Суд је узео у обзир специфичне околности – жртва је тражила помоћ од другог лица пре званичне пријаве, што може указивати на страх, несигурност или недостатак поверења у институције. Суд је прихватио да тражење помоћи пре пријаве није указивало на недоследност, већ на логичан редослед поступања жртве, а овакво тумачење показује свест суда о социјалним и психолошким околностима које могу утицати на жртвино понашање.

У већини пресуда (попут пресуда Вишег суда у Панчеву 1К 26/17 од 12. априла 2018. године и Вишег суда у Панчеву 1К 3/18 од 8. октобра 2019. године), пак, временска дистанца није анализирана, углавном због тога што је кривично дело пријављено непосредно након догађаја, те није ни било разлога то.

На основу прегледа различитих пресуда могу се извући следећи закључци. Прво, када говоримо о временској дистанци, приметно је да судови кратку временску дистанцу обично прихватају као доказ за веродостојност жртвиних навода, посебно ако нема доказа који би указивали на супротно, при чему она омогућава брзу форензичку анализу, утврђивање свежине повреда и временску повезаност са догађајем. Дужа временска дистанца смањује могућност прецизног

утврђивања чињеница (нпр. старост и узрок повреда), а судови често анализирају разлоге за одлагање и захтевају додатне доказе за подршку жртвиних тврдњи. Друго, страх је кључан фактор који утиче на одлагање пријаве и жртвино понашање. У случајевима дужег злостављања, страх од насилникове освете или његовог губитка контроле често је разлог за пасивност жртве. У судској пракси, страх се често препознаје као објективан разлог за одлагање пријаве. Судови истовремено уважавају и специфичности жртве, попут старости и интелектуалних способности, те познавања и употребе технологије.

Закључак

Кривично дело силовања представља један од најозбиљнијих изазова за правосудне системе широм света, укључујући и Србију. Иако законодавство предвиђа одговарајуће санкције и поступке за процесуирање овог дела, проблем (не)пријављивања и одлагања пријаве остаје значајна препрека у остваривању правде за жртве. Анализа релевантних истраживања показала је да психолошки, социјални и институционални фактори значајно утичу на одлуку жртава да се не обрате надлежним органима, при чему доминирају страх од осуде, неповерење у систем, осећање срамоте и самоокривљивање. Судска пракса у Србији показује да судови често придају велики значај временском размаку између догађаја и пријављивања дела, што може негативно утицати на процену веродостојности сведочења жртве. У неким случајевима, судови су изражавали скептицизам према исказима жртава због протока времена, што указује на потребу за бољим разумевањем динамике сексуалног насиља и утицаја трауме на жртве.

Ради бољег поступања правосудних органа и оснаживања жртава да пријаве насиље, неопходно је унапређење институционалних механизма, као и подизање свести у правосудној пракси о психичким последицама сексуалног насиља. Истовремено, поједини судови су на изузетно професионалан начин приступили анализи временске дистанце, и то у корист жртве, што показује значајан помак у разумевању целокупне проблематике.

Литература

1. Arrigo, B. A. (2014). *Encyclopedia of Criminal Justice Ethics*. SAGE.
2. Binder, R. (1981). Why women don't report sexual assault. *J Clin Psychiatry*, 42(11), 437-8.
3. Brooks-Hay, O. (2020). Doing the "Right Thing"? Understanding Why Rape Victim-Survivors Report to the Police. *Feminist Criminology*, 15(2), 174-195. <https://doi.org/10.1177/1557085119859079>.
4. Dressler, J., & Garvey, S. P. (2019). *Criminal Law Cases and Materials*. West Academic Publishing.
5. Elliott, C., & Quinn, F. (2014). *Criminal Law*. Person Education Limited.
6. Gardner, T. J., & Anderson, T. M. (2012). *Criminal Law*. Wadsworth Cengage Learning.
7. Gardner, J. (2007). *Offences and Defences: Selected Essays in the Philosophy of Criminal Law*. Oxford: Oxford University Press.
8. Goodman-Williams, R., Volz, J., & Fishwick, K. (2024). Reasons for Not Reporting Among Sexual Assault Survivors Who Seek Medical Forensic Exams: A Qualitative Analysis. *Journal of Interpersonal Violence*, 39(9-10), 1905-1925. <https://doi.org/10.1177/08862605231211926>.
9. GREVIO. (2020). *Baseline Evaluation Report Serbia*. Group of Experts on Action against Violence against Women and Domestic Violence (GREVIO).
10. Feinberg, J. (1984). *Harm to Others*. Oxford: Oxford University Press.
11. Hart, T., & Rennison, C. (2003). *Reporting Crime to the Police. 1992-2000*. U.S. Bureau of Justice Statistics.
12. Heller, K. J., & Dubber, M. D. (2011). *The Handbook of Comparative Criminal Law*. Stanford: Stanford University Press.
13. Huemmer, J., McLaughlin, B., & Blumell, L. E. (2019). Leaving the Past (Self) Behind: Non-Reporting Rape Survivors' Narratives of Self and Action. *Sociology*, 53(3), 435-450. <https://doi.org/10.1177/0038038518773926>.
14. Institute, C. W. (2021). *Reasons for non-reporting in case of sexual violence*. Child Witness Institute.

15. Kilpatrick, D. G., Resnick, H. S., Ruggiero, K. J., Conoscenti, L. M., & McCauley, J. (2007). *Drug-facilitated, Incapacitated, and Forcible Rape: A National Study*. National Institute of Justice.
16. Luo, W. (2011). China. In K. J. Heller, & M. D. Dubber, *The Handbook of Comparative Criminal Law* (pp. 137-178). Stanford University Press.
17. Murphy-Oikonen, J., McQueen, K., Miller, A., Chambers, L., & Hiebert, A. (2022). Unfounded Sexual Assault: Women's Experiences of Not Being Believed by the Police. *J Interpers Violence*, 37(11-12), 1-25; doi: 10.1177/0886260520978190
18. Nemeth, C. (2023). *Law and Evidence: A Primer from Criminal Justice, Criminology, and Legal Studies*. CRC Press.
19. Padfield, N. (2012). *Criminal Law*. Oxford: Oxford University Press.
20. Planty, M., & Langton, L. (2013). Female Victims of Sexual Violence, 1994-2010. *U.S. Department of Justice, Office of Justice Programs*, 1-17.
21. Pollock, J. M. (2012). *Criminal Law*. Routledge.
22. Samaha, J. (2013). *Criminal Law*. Wadsworth Cengage Learning.
23. Stewart, S., Willmott, D., Murphy, A., & Phillips, C. (2023). "I thought I'm better off just trying to put this behind me" – a contemporary approach to understanding why women decide not to report sexual violence. *The Journal of Forensic Psychiatry & Psychology*, 35(1), 85-101.
24. Стојановић, З. (2017). *Коментар Кривичног законика*. Службени гласник, Београд.
25. Weiss, K. G. (2011). Neutralizing sexual victimization: A typology of victims' non-reporting accounts. *Theoretical Criminology*, 15(4), 445-467. <https://doi.org/10.1177/1362480610391527>.
26. Wolitzky-Taylor, K. B., Resnick, H. S., McCauley, J. L., Amstadter, A. B., Kilpatrick, D. G., & Ruggiero, K. J. (2011). Is reporting of rape on the rise? A comparison of women with reported versus unreported rape experiences in the National Women's Study-Replication. *J Interpers Violence*, 26(4), 807-32. doi: 10.1177/0886260510365869.

Judicial Analysis of Temporal Distance in Rape Cases

Abstract: *Rape is widely recognized as one of the most severe and sensitive crimes in modern society; however, historically, it has often been neglected or underestimated within legal systems worldwide. Although legal definitions of rape have evolved, significant differences remain in how it is regulated across various jurisdictions. In Serbian criminal law, rape is defined through elements of coercion, force, or threat, while the international community continues to push for further reforms in line with global standards for victim protection. One of the key challenges in combating rape is the issue of (non)reporting, which is largely influenced by social, psychological, and institutional factors. Research indicates that victims often delay or entirely avoid reporting due to fear of stigma, lack of trust in the judicial system, feelings of shame, self-blame, and fear of retaliation. This delay in reporting presents a challenge for judicial authorities, as the temporal distance between the commission of the crime and its report can impact the assessment of the victim's credibility and the outcome of the trial. The aim of this paper is to analyze the factors influencing the victims' decisions not to report rape, as well as to examine the attitudes of courts in the Republic of Serbia regarding the passage of time between the incident and the report. Based on an analysis of relevant case law and available research, the author provides insights into the most common reasons why the victims hesitate to contact the authorities, as well as the impact of such behavior on judicial proceedings and verdicts.*

Keywords: *rape, non-reporting, criminal justice, temporal distance, case law, victims*